

dražebnej kúpnej ceny nehnuteľnosti, obecným dávkam uvedeným v § 38 cit. zák. neprislúcha prednostné poradie preto, lebo prednostné poradie prislúcha len takým obecným dávkam ako dávkam verejným, ktorým ho výslovne udelil zákon, a z ustanovenia § 44 cit. zák. jasne vychádza, že obecné dávky, o ktoré ide, nie sú postavené zákonom v smere hmotneprávnom na roveň daniam priamym, ale iba čo do ich vymáhania, tedy po stránke formálnej, platia pre ne tie isté ustanovenia ako pre dane priame.

N a j v y š š í s ú d rekurz mesta P. zamietol s poukazom na správne dôvody napadnutého usnesenia.

Čís. 16256.

Výklad § 118, odst. 2, zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. o práve zamestnavateľa započítat' si celkom alebo zčasti dávky z penzijného poistenia.

(Rozh. z 3. júna 1937, Rv III 937/36.)

Podľa prednesu žaloby žalobník zamestnaný bol od r. 1889 ako hlavný horár na statkoch fideikomisu K. — V r. 1928 boly tieto statky pri prevádzaní pozemkovej reformy prevzaté žalovaným štátom a ku dňu 1. apríla 1928 bol s ostatnými zamestnancami prevzatý aj žalobník, a to pri zachovaní všetkých práv a povinností na základe dosavadného služebného štatútu zamestnancov fideikomisu K. Dňa 30. septembra 1928 bol žalobník preložený do výslužby a priznané mu boly v smysle štatútu odpočívne požitky 7.500 Kč ročne. Od 1. apríla 1934 počal mu žalovaný štát — s poukazom na § 118, odst. 2, zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. — srážať z týchto odpočívnych požitkov mesačne 450 Kč z dôvodu, že dávky v tejto sume poberá žalobník od Všeobecného penzijného ústavu. Ide však o dávky z dobrovoľného poistenia podľa čl. IV zák. č. 89/1920 resp. § 97 vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n., lebo žalobník vzhľadom na svoj vek nepodliehal podľa § 2, odst. 1, č. 1 vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. penzijnému poisteniu. Sráženie je tedy bezprávne a služebným štatútom fideikomisu K. bolo zamestnancom aj výslovne zaručené, že zamestnanci, ktorí si svoju budúcnosť zaistili vkladom u niektorého penzijného ústavu alebo poisťovne, nebudú z tohoto dôvodu skratení na svojej štatutárnej penzii. — Žalobou domáhal sa žalobník rozsudkového výroku, že žalovaný štát povinný je zaplatiť mu sumu srazených odpočívnych požitkov a že je povinný vyplácať mu tieto v budúcnosti neskratené. — Žalovaný štát bránil sa tým, že k sráženiu je oprávnený podľa § 118, odst. 2, zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. a čo do štatútom zaručeného neskrateného vyplácania odpočívnych požitkov najmä tým, že sa ono vzťahuje len na prípad, keď si príspevky platil zamestnanec sám zo svojho, avšak za žalobníka platil príspevky vždy celé zamestnavateľ.

O b a n i ž š i e s ú d y prisúdily žalobníkovi sumu odpočívnych požitkov, ktoré mu žalovaný štát až do dňa vynesenia ich rozsudkov srazil, a odvolací súd vyriekol tiež, že žalovaný štát povinný je platiť

žalobníkovi v budúcnosti odpočívne požitky neskrátene. Z d ô v o d o v odvolacieho súdu: Hlavnou otázkou v spore je, či sa na žalobníka vzťahuje ustanovenie odst. 2 § 118 zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. o práve zamestnávateľa započítat' si penziu, vyplácanú Všeobecným penzijným ústavom na penziu, ktorú zamestnancovi on vypláca. Podľa znenia citovaného zákonného ustanovenia záleží na tom, či žalobník podliehal v čase, keď nadobudol na Slovensku účinnosti zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. resp. vládne nariadenie č. 16/1923 Sb. z. a n., ktoré publikovalo nové znenie uvedeného zákona, t. j. dňa 1. januára 1922, p o v i n n é m u zákonnému poisteniu. Otázku túto vyriešil Všeobecný penzijný ústav záporne, lebo podľa obsahu pripojeného výmeru uznal žalobníka nepovinným penzijným poistením podľa § 2, odst. 1, č. 1 zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. Toto rozhodnutie Všeobecného penzijného ústavu je pre súdy záväzné.*) Nemožno preto prijať názor žalovanej strany, že otázku, či žalobník podliehal povinnému penzijnému poisteniu, má súd samostatne riešiť. Avšak aj keby tomu tak bolo, nemohol by súd dospieť k názoru, že žalobník povinnému poisteniu podliehal. Žalovaná strana odôvodňovala to tým, že zákon č. 89/1920 Sb. z. a n. resp. vlád. nariadenie čís. 16/1923 Sb. z. a n. vylúčily z poistnej povinnosti len tých zamestnancov, ktorí po dokonaní 55. roku veku prvý raz vstúpili do zamestnania zakladajúceho poistnú povinnosť, kdežto žalobník v dobe účinnosti citovaného zákona už dávno bol zamestnaný v takom povolání. Toto stanovisko je však už vyvrátené Najvyšším súdom, tak najmä v rozhodnutí Sb. n. s. č. 7932**), kde je vyslovené, že pod § 2 bod 1 zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. spadajú nielen zamestnanci ktorí do svojho 55. roku neboli v žiadnom zamestnaní poistením povinnom, lež aj tí, ktorí v zamestnaní takom už boli, ale v dobe účinnosti zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. neprekročili 55. rok svojho veku. Žalovaná strana vyvodzuje ďalej, že aj keď snád' v dobe účinnosti zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. žalobník penzijnému poisteniu nepodliehal, bol by mu začal podliehať znova po vydaní zákona čís. 26/1929 Sb. z. a n. Avšak toto jej stanovisko je v rozpore so znením § 118 tohoto zákona, kde sa kladie dôraz na penzijnú povinnosť podľa dosavadných zákonov, a nemohlo by sa použiť uvedenej zásady na žalobníka ani v prípade, že by tu nebolo takého výslovného ustanovenia v novom zákone, lebo v dobe jeho účinnosti žalobník už bol penzistom, tak že penzijnej povinnosti nepodliehal.

N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť žalovaného štátu zamietol.

Z d ô v o d o v:

Rozhodnou je v tomto spore, či žalovaná strana buď na základe ustanovení služebnej zmluvy, buď na základe ustanovenia zákona oprávnená je započítat' si na odpočívne požitky, ktoré žalobníkovi ona vy-

*) Porov: Úr. sb. č. 2719, 2915 (I).

Sb. n. s. č. 15290, 8643, 8286, 8279, 5804, 4690, 2222, 2198.

**) Rovnako: Úr. sb. č. 2424 (I).

pláca, tie odpočívne požitky, ktoré tento poberá od Zemskej úradovne Všeobecného penzijného ústavu v Bratislave.

Podľa zápisnice zo dňa 6. decembra 1935 »strany spoločným prednesom činia nesporným, že Št. pozemkový úrad v roku 1928, a to 1. apríla, prevzal všetkých v činnej službe na prevzatom majetku zamestnaných úradníkov a zamestnancov s tými istými právami a povinnosťami, aké voči nim mal dosavadný majiteľ a prevzal zároveň všetky záväzky zo služebných smluv, pokiaľ boli uzavreté exekučnou vnútenou alebo úradnou správou«. Tento nesporný prednes je v súlade s bodmi 3 a 5 dohody zo dňa 24. marca 1928, ako to sama žalovaná strana v svojom podaní z 21. júna 1936 uviedla. Žalovaná strana aj v dovolacej žiadosti prizvukuje, že »pro stranu žalovanou pro rozsah nároku zaměstnanou na zabraném majetku bylo směrodatné, jaké nároky tito zaměstnanci měli ku dni 1. dubna 1928 proti svému dosavadnímu zaměstnavateli«, a udáva ďalej ako nesporné, »že rozsah těchto závazků se v poměru k dosavadnímu zaměstnavateli řídil platným statutem resp. platně k tomuto statutu vydanými dodatky« a že tak »obsah statutu byl nepochybně i vůči čl. státu platnou služební smlouvou«. § 29 tohoto štatútu — ako ho aj žalovaná strana v svojej dovolacej žiadosti cituje — ustanovuje, že tí zamestnanci, ktorí svoju budúcnosť zabezpečili vkladom u niektorého penzijného ústavu alebo u poisťovne, nebudú z tohoto dôvodu nijak na svojich penzijných nárokoch im podľa štatútu prislúchajúcich skrátení.

V spore nebolo tvrdené, že by tento štatút mal ustanovenie, ktoré oprávňuje zamestnavateľa k započítaniu na vrub odpočívnych požitkov zamestnancových, prislúchajúcich mu na základe služebnej smluvy od zamestnavateľa, tých odpočívnych požitkov, ktoré zamestnanec poberá od iných penzijných ústavov alebo poisťovní, a to v prípade že penzijné príspevky platil miesto zamestnanca sám zamestnavateľ. V nedostatku takového výslovného smluvného ustanovenie služebnej smluvy nemožno však súhlasiť s názorom dovolateľky, že citované ustanovenie štatútu malo by na myslí len tie požitky, ktoré sebe zamestnanci sami zo svojich vlastných prostriedkov zaistili, a že v dôsledku toho požitky, ktoré im prislúchajú od penzijného ústavu na základe penzijného poistenia, v ktorom penzijné príspevky platil zamestnavateľ, môžu byť srazené z odpočívnych požitkov prislúchajúcich im podľa smluvy služebnej od zamestnavateľa.

Otázku, či žalovaná strana je oprávnená činiť z odpočívnych požitkov žalobníkových srážky, o ktoré ide v tomto spore, na základe ustanovenia zákona, najmä § 118 (2) zákona č. 26/1929 Sb. z. a n., riešil odvolací súd bez porušenia hmotného práva v smysle zákona. Na dotyčné dôvody napadnutého rozsudku poukazuje sa sem hľadiacia dovolacia sťažnosť žalovanej strany, k vývodom ktorej treba podotknúť, že rozhodnou s hľadiska použitia hore citovaného zákonného ustanovenia je otázka, či žalobník podliehal v dobe nadobudnutia nároku na odpočívne požitky resp. v čase vzniku nároku na poberanie odpočívnych požitkov p o v i n n é m u poisteniu. Táto otázka je však aj podľa

stanoviska žalovanej strany správne vyriešená v smysle zápornom podľa stavu, trvavšieho v čase odchodu žalobníka na odpočinok. Ponevác však právo žalobníkovo zo služebnej smluvy na odpočívne požitky posudzovať treba podľa stavu, trvavšieho v čase vzniku tohoto nároku, to jest' dania žalobníka do výslužby, je pre žalobný nárok bez významu skutočnosť, že by žalobník snád' podľa ustanovení č. 26/1929 Sb. z. a n. podliehal povinnému poisteniu penzijnému.

Žalovaná strana aj v dovolacej žiadosti — ako to už hore bolo uvedené — sama zastáva stanovisko, že pre rozsah nárokov zamestnancov na zabranom majetku bolo smerodajné, aké nároky mali títo ku dňu 1. apríla 1928, to jest' dňom ich prevzatia stranou žalovanou, a že tento rozsah určený je platnými služebnými smluvami. Keď tedy žalovaná strana v dovolacej žiadosti zastáva názor, že na žalobníka majú platiť ustanovenia pozdejších zákonov a najmä zákonov, platných pro štátnych zamestnancov, vchádza sama do rozporu so svojim citovaným stanoviskom.

Keďže však žalovaná strana podľa správneho stanoviska súdu dovolacieho nebola oprávnená srážať z odpočívnych požitkov žalobníkových, vyplácaných mu na základe služebnej smluvy, odpočívne požitky poberané od penzijného ústavu, a to ani na základe ustanovení smluvy služebnej, ani na základe platných zákonných ustanovení, nemohla si po práve účinne vyhradiť voči žalovanému právo na srážky, o ktoré tu ide, v dôsledku čeho bez porušenia hmotného práva bola na vrátenie týchto bezprávných srážok zaviazaná.

Čís. 16257.

I. Do príspevkovej doby podľa §§ 12 a 16 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. treba počítať aj príspevkové mesiace nadobudnuté do 31. decembra 1928 (za účinnosti vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n.), ktoré do tohoto dňa neboly zrušené.*)

II. Slová »mal by nárok na tento dôchodok« na konci odst. 1 § 25 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. treba vykladať tak, že by poistencovi v deň smrti náležal invalidný dôchodok, keby se bol stal invalidným v smysle § 17 cit. zák., t. j. že bola splnená čakacia doba a smrť poistencova nastala pred uplynutím ochranných lehôt §§ 57, 58 a 60 cit. zák.

III. »Manželom« v odst. 2 § 38 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. treba rozumieť manžela aj manželku.

(Rozh. z 10. júna 1937, Rv IV 268/37.)

Žalobkyňa domáhala sa žalobou aj menom svojich nezletilých detí, aby žalovaná strana zaviazaná bola hradiť vdovský a sirotsky dôcho-

*) Porov.: Úr. sb. č. 2555.